

TEMATICKÁ PRŮBĚŽNÁ ZPRÁVA

k fokusní skupině č. 18

„Analýza absorpční kapacity a nastavení spolufinancování Operačního programu Zaměstnanost pro období 2014–2020 z pohledu velkých podniků“

Zadavatel:	MPSV ČR
Řešitel:	RegioPartner, s.r.o.
Termín a místo konání	
26. 3. 20113 RegioPartner, s.r.o. Prosecká 412/74, Praha	
Personální zajištění FS	
Moderátorka:	Ing. Lucie Bučinová
Zapisovatel:	Ing. Štěpán Koděra
Cíl fokusní skupiny	
Cílem fokusní skupiny bylo zjistit aktuální postoje velkých podniků ve vztahu k připravovanému OP Z, relevance navrhovaných investičních priorit pro velké podniky, financování aktivit, zejména únosná míra spolufinancování projektů ze strany příjemců a s tím spojená otázka možnosti využití finančních nástrojů.	
Seznam oslovených osob	
Shoduje se se seznamem účastníků	
Seznam účastníků	
Jméno	Instituce
Karolína Čániová	ComGate CallExpert, s.r.o.
Hana Michalová	MEDIN, a.s.
Jan Kubizňák	STRABAG, a.s.
Dušan Pouzar	ČD Cargo, a.s.
Dana Pivrcová	TRW Automotive Czech, s.r.o.
Daniela Tatarková	Orchard Hotel, a.s.
Ivana Krupičková	S-COMP Centre CZ, s.r.o.
Jarmila Hajníková	ESA, s.r.o.
Hlavní zjištění z FS	
1. Realizaci fokusní skupiny předcházelo dotazníkové šetření mezi příjemci z OP LZZ, které mělo za cíl provést průzkum mezi budoucími potenciálními žadateli o jejich připravenosti a zájmu podávat projekty v budoucím programovém období, včetně zhodnocení jejich schopnosti čerpat podporu z připravovaného Operačního programu Zaměstnanost pro období	

2014 - 2020.

2. V úvodu fokusní skupiny bylo jako hlavní problémové téma řešeno nastavení implementace OP LZZ, zejména pak přístup k hodnocení projektových žádostí a schvalování Monitorovacích zpráv.

Účastníci FS zmiňovali negativní zkušenosti zejména ve vztahu k administrativně náročnému procesu zpracování Monitorovacích zpráv a vykazování postupu projektu (veškeré dokumenty se musejí dokládat v papírové formě, příjemci jsou připraveni předkládat dokumenty v elektronické formě, tak jak je tomu například v OP PI – OP PI bylo účastníky FS zmiňováno jako good practice).

3. Stejně jako v případě předchozích dvou fokusních skupin i zde byla vedena živá debata na téma „kompetentnosti“ hodnotitelů projektových záměrů a „kompetentnosti“ projektových manažerů při schvalování Monitorovacích zpráv. Podle názoru účastníků FS je posuzování hodně individuální a žadatelé v rámci svých projektů identifikovali rozdílná hodnocení téže věci, což z jejich pohledu jasně ukazuje, že nejsou nastavena jasná obecná pravidla, nebo že hodnotitelé nemají dostatečné zkušenosti a povědomí o dané problematice, kterou následně nejsou schopni adekvátně posuzovat.

4. Taktéž struktura Monitorovací zprávy ve vztahu k projektu není příjemci vnímána pozitivně (např. z pohledu příjemců zbytečné popisování aktivit). Smyslem Monitorovací zprávy by mělo být podat základní věcné informace o postupu projektu, což představuje první půlka Monitorovací zprávy. Druhá polovina zprávy by se dle vyjádření zúčastněných měla týkat okomentování změn nebo nejasností vzešlých z realizace projektu. Během debaty o obsahu druhé části Monitorovací zprávy došlo mezi účastníky FS ke konsensu, že opětovné popisování projektu a jeho průběhu je pro ně administrativně zatěžující a považují jej za zcela zbytečné. Smyslem realizovaného projektu by neměl být jeho neustálý popis, ale jeho skutečný přínos v podobě vykazování/realizování práce s cílovou skupinou (proškolení zaměstnanců).

5. Na fokusní skupině byla diskutována smysluplnost a váha Monitorovacích zpráv, které ač jsou ze strany MPSV schváleny, tak při závěrečném auditu projektu dochází v některých případech k nalezení chyby, což má za následek její zneplatnění. Chyba, na kterou měl upozornit projektový manažer, je tím pádem promítnuta i do dalších Monitorovacích zpráv, které jsou v jejím důsledku také neplatné a ztrácejí smysl. Důsledkem je, že zodpovědnost za chybnou kontrolu je přenášena ze strany MPSV na stranu příjemce, který ač má zájem nesrovnalost vypořádat, tak musí v důsledku této administrativní chyby počítat s vyměřením a zaplacením penále z vlastních zdrojů.

Účastníci FS se domnívají, že tento problém je dán jednak svazujícími pravidly a jednak tím, že projektoví manažeři nejsou dostatečně kompetentní osoby, které jsou ochotny přijímat odpovědnost a riziko za své rozhodnutí.

6. Obdobná situace vzniká při kontrolách. Příjemci považují za naprosto nemyslitelné, aby kontrola prvního stupně zhodnotila realizaci projektu jako vyhovující a bezproblémovou a následně kontrola dalšího stupně shledala, že projekt není řešen dle pravidel, negovala výsledky předchozí kontroly/kontrol a vyměřila zpětně sankce. To je jasný signál pro příjemce pomoci, že pracovníci kontrolního orgánu nižšího stupně nepracují tak jak mají nebo že nastavená pravidla řídicí kontroly jsou nastavena špatně.

7. Na fokusní skupině bylo taktéž diskutováno nastavení výzev, a to zejména z pohledu nastavení omezujících kritérií, které jsou v mnoha případech pro organizace zcela

nepřijatelné, nebo tak svazující, že je to nutí násilně upravovat projektové aktivity a proto zvažují, zda se vyplácí projekty podávat (zmiňováno i na FS 17).

Jedním ze zmiňovaných příkladů, ke kterému se většina účastníků hlásila, bylo nadefinování obecného kritéria rovnosti žen a mužů na školeních. Pro velké podniky bylo zvolené kritérium bariérou pro podání projektu proto, že z důvodu profesního zaměření organizace nebyly schopny se v rámci realizace školení zavázat, že poměr proškolených osob bude odpovídat stanovenému kritériu. Důvodem jsou profese, které vykonávají běžně pouze muži nebo naopak ženy a druhé pohlaví je zde zastoupeno pouze menšinou.

Pokud budou vyhlášené výzvy svázány kritérii, projekty nebudou vznikat na konkrétní potřeby cílových skupin v plném rozsahu dle potřeb žadatele, ale budou se muset pro cílové skupiny přizpůsobovat podle výzev, tak jak tomu bylo doposud. To ve svém důsledku nebude mít stoprocentní efekt v dopadu na cílové skupiny, jak bylo prvotně žadatelem zamýšleno. To má samozřejmě i dopad na další aktivity žadatele, který musí vynakládat další finanční a lidské kapacity na aktivity, které tyto nedostatky pokryjí, aby bylo dosaženo zamýšlených cílů.

8. Návrhem pro zlepšení je uvolnění stanovených kritérií, které by ve svém důsledku mělo u podávaných projektů zvýšit jejich koncepčnost a také dlouhodobou udržitelnost.

9. Druhým důležitým krokem ke zlepšení implementace projektů v rámci OP LZZ je vytvoření/vydefinování závazných a neměnných pravidel platných pro obě strany smluvního vztahu (poskytovatel dotace/příjemce), kterými se budou řídit a obě strany budou nést odpovědnost za jejich nedodržení (dodržování lhůt oběma stranami, odpovědnost za správnost poskytovaných informací, odpovědnost za schvalování zpráv a jejich neměnnost apod.)

10. V otázce míry spolufinancování projektů se účastníci neshodli na jednotném postoji.

Na čem se však shodli jednohlasně je, že míra spolufinancování na hranici 50 % vlastních nákladů je za současných podmínek v OP LZZ nepřijatelná. Přestože z pohledu vlastních finančních prostředků, které by byly na projekt potřeba vynaložit, by velké podniky neměly problém. Avšak svazující nastavení výzev a nejasná a neustále se měnící pravidla jsou pro mnohé zástupce firem velkou bariérou, proč projekty za těchto finančních podmínek vůbec nepodávat.

Nad takto vysokou spoluúčastí lze v jejich případě uvažovat za podmínek, kdy budou pravidla/nastavení výzvy mnohem benevolentnější, aby měli pro projekt volnější startovní pozici, a kdy pravidla pro projekty budou jasně nadefinována a konkretizována a nebudou se v průběhu projektu neustále měnit. Nezbytnou podmínkou je pak nastavení rovnoprávného smluvního vztahu mezi poskytovatelem dotace a příjemcem pomoci (diskutováno i v rámci FS 17).

11. Na druhou stranu někteří účastníci FS hodnotí vyšší míru spolufinancování pozitivně (výše 50 % byla shledána za adekvátní), a to z důvodu vyšší efektivity projektu při vložení vlastních zdrojů. Zde je ovšem potřeba upozornit, že každý žadatel má jiné podmínky a postavení na trhu a bez hlubší analýzy nelze stanovit míru přínosu a dopadu pro ekonomiku a další růst v odvětví.

12. V souvislosti se spolufinancováním vznikla taktéž diskuze ke skutečným nákladům na projekt, který realizují jednotlivé organizace za podpory z OP LZZ. Procento schválených nákladů projektu nepokryje skutečné náklady vynaložené na jeho realizaci. V rámci diskuze bylo vyčísleno, že jen náklady na administrativu okolo daného projektu (ušlý čas a ušlý zisk

organizace) činí ve skutečnosti 30 - 40 % nákladů, ty však často nejsou vůbec v projektu zahrnuty, nebo jen v minimální míře. Proto v případě zavedení progresivně vyššího spolufinancování projektu (v rozmezí 40 % - 50 %) již ztrácí evropská podpora pro žadatele atraktivitu a motivaci předkládat další projektové záměry.

Souhrn doporučení pro OP Zaměstnanost

- (1) Nastavené aktivity jsou vyhovující a nebyly identifikovány aktivity, které by v programu chyběly
- (2) Nesvazovat realizaci aktivity podmínkami, které nutí projekty uzpůsobovat uměle projektové aktivity dle výzev namísto potřeb cílových skupin
- (3) Jasně nastavit závazná a neměnná pravidla pro příjemce a pro poskytovatele dotace včetně stanovení odpovědností
- (4) Vyšší míru spolufinancování vykompenzovat takovou úpravou implementace, která by snížila administrativní náročnost realizace projektů a zrovnoprávnila vztah mezi příjemcem dotace a jejím poskytovatelem

Doporučení pro konání dalších FS nebo jiných evaluačních nástrojů

Žádná specifická doporučení nebyla formulována.

Použitá literatura a jiné zdroje

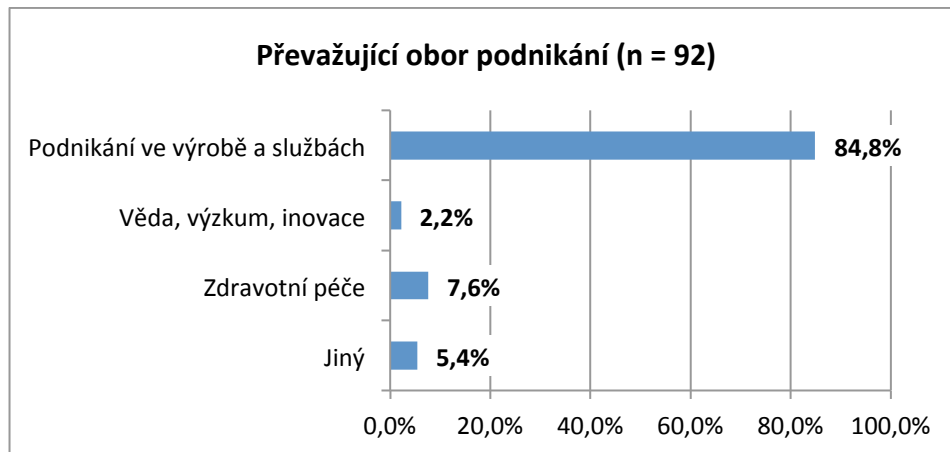
Výstupy dotazníkového šetření

Návrh Operačního programu Zaměstnanost (verze z 18. 2. 2013)

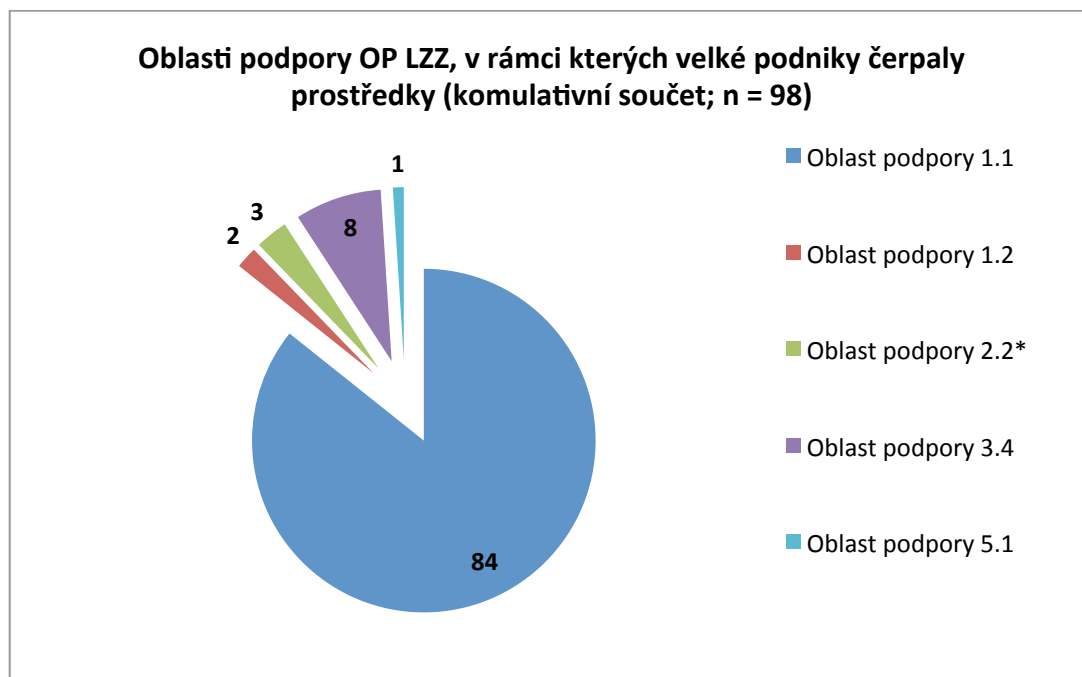
Data z IS MONIT

Podklad pro konání FS – výstupy dotazníkového šetření týkající se velkých podniků

- Dotazník kompletně vyplnilo celkem **92 velkých podniků** (20 % celkového vzorku).
- Převažujícím oborem činnosti velkých podniků je **podnikání ve výrobě a službách**

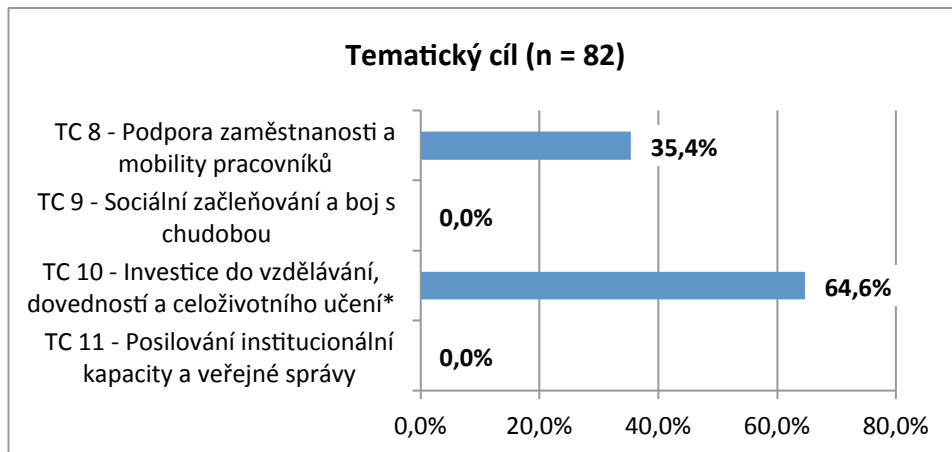

- **10 z 92 velkých podniků** však **nehodlá čerpat podporu z Operačního programu Zaměstnanost v období 2014–2020** za žádných okolností. Důvody jsou rozličné, ale převažuje **administrativní zátěž, negativní zkušenost či absence projektového záměru**.
- Většina velkých podniků, které se zúčastnily šetření, má zkušenost s čerpáním **v oblasti podpory 1.1** (Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků).
- Některé velké podniky byly příjemcem **ve více oblastech podpory**.

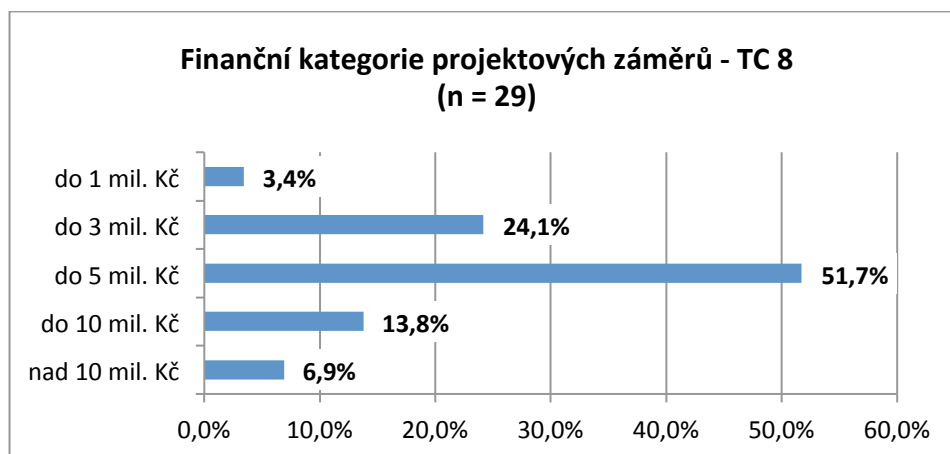
*) Tři velké podniky se chybně přihlásily k oblasti podpory 2.2 (tyto oblasti nebyly otevřené pro podnikatelské subjekty), kde figurovaly pravděpodobně pouze jako administrátoři daného projektu.

- Pro realizaci projektových záměrů v období 2014+ velké podniky nejvíce upřednostňují **TC 10*** a **TC 8**.

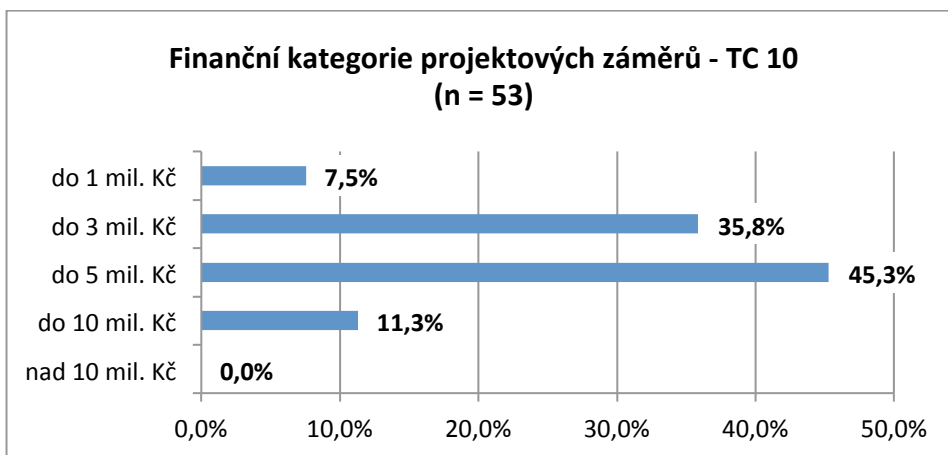

*) Komplementární intervence v rámci TC 10 jsou však podporovány z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání v gesci MŠMT. V rámci OP Z toto bude částečně obsaženo v TC 8 (resp. PO 1, investiční priorita 1.3 – viz kapitola 3.2 tohoto scénáře).

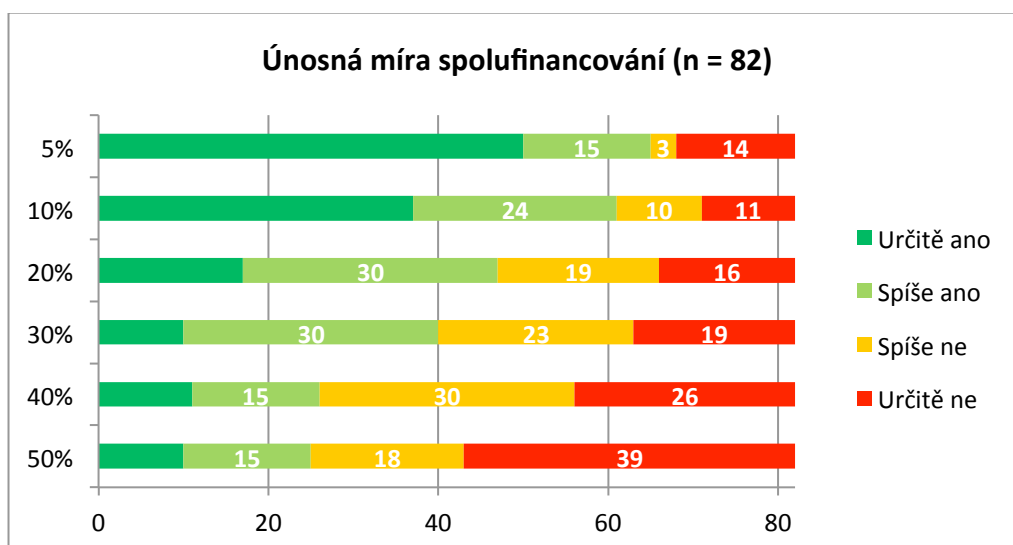
- Z 29 velkých podniků, které zvolili jako prioritní TC 8, by 52 % realizovalo svůj projektový záměr ve výši do 5 mil. Kč, dalších 24 % velkých podniků do 3 mil. Kč.

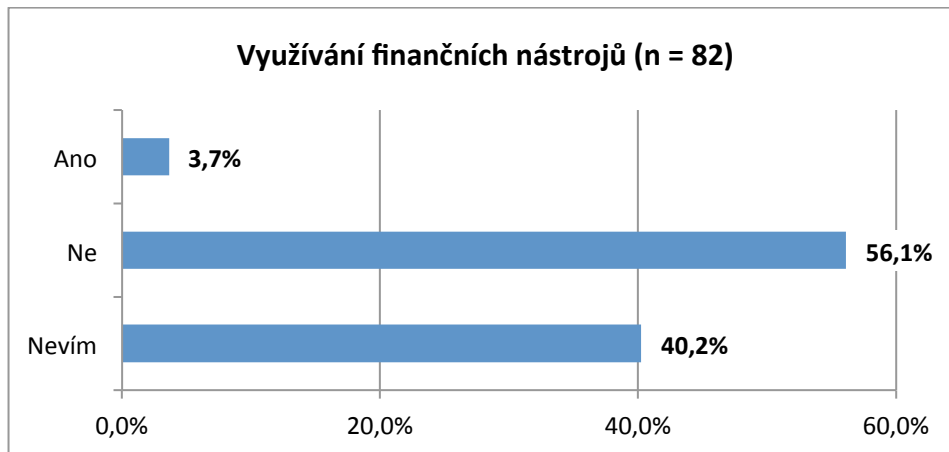

- Z 53 velkých podniků, které zvolily jako prioritní TC 10, by 45 % realizovalo svůj projektový záměr ve výši do 5 mil. Kč, dalších 35 % velkých podniků do 3 mil. Kč.

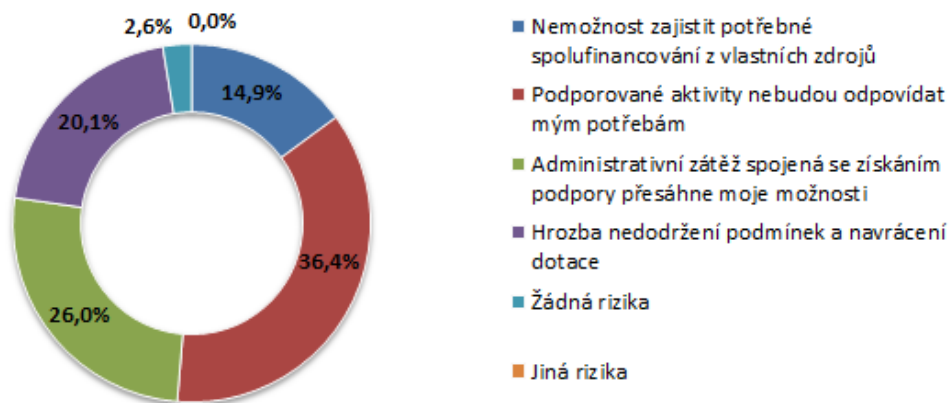
- Nejvíce kladných odpovědí týkajících se výše spolufinancování je logicky koncentrováno na 5% spolufinancování (téměř 3/4 respondentů). Podobné množství podniků uvedlo, že 50% spolufinancování pro ně určitě není únosnou mírou.
- Naopak téměř 1/3 velkých podniků uvádí, že 50% spolufinancování je pro ně **určitě** či **spíše** přijatelnou výší.
- Zajímavé je také zjištění, že 14 velkých podniků vnímá 5% spoluúčast jako nepřijatelnou a stejně tak dalších 11 podniků vnímá i 10% výši spoluúčasti.

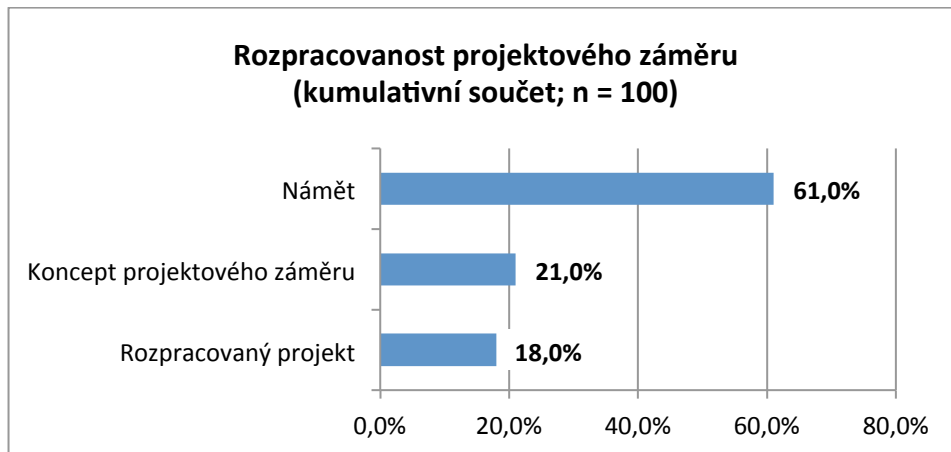

- Většina velkých podniků vnímá alespoň 2 rizika.
- 15% podíl zaujímá riziko nemožnosti spolufinancování.
- 26% podíl rizik je spojen s administrativní zátěží.
- 20% podíl rizik představuje hrozbu v nedodržení pravidel a navrácení dotace.
- Žádná rizika představují pouze necelá 3 % odpovědí.
- V dokumentech, které mají za cíl metodicky koordinovat operační programy, se uvádí, že budoucí žadatelé a příjemci prostředků operačních programů budou předkládat a realizovat projekty snadněji než doposud, a to zejména díky elektronizaci agend a zjednodušování (sjednocování) pravidel.

Rizika vnímaná velkými podniky pro realizaci projektu v OP Z 2014+ (n = 154)

- Většina projektových záměrů pro příští programové období se nachází ve fázi námětu.
- Jelikož je kumulativní součet odpovědí vyšší než počet respondentů, znamená to, že některé velké podniky mají více než jeden projektový záměr.

- Ve většině případů se potom jedná o projektové záměry navazující na projekt z období 2007–2013, a to ve smyslu rozvoje projektu (46 %) a nových navazujících aktivit (42 %).

